

նակէ « գործոյն մէջ շահ ունեցող » և կամ « գործոյն պատկանող կողմերը », մինչդեռ հայերէնի մէջ « հետաքրքրուած » բառը բնաւ այդպիսի շահու կամ պատկանողութեան իմաստ մը չէ ունեցած և չ'ունի. խեղճ Մշակը տեսնելով որ intéressant բառը կ'նշանակէ « հետաքրքրական », կարծեր է որ intéresser բառն ևս « հետաքրքրուիլ » ելձէ թարգմանէլաւ թարգմանութիւն մ'ըրած կլինի, մինչդեռ ըրածը զուտ բարբարիկութիւն (barbarisme) մ'է. Ստուգիւ ելձէ Մշակ Թարգմանչաց օրերը ծնած լինէր, իւր այս հրաշալի թարգմանութիւններովն Վորիւնն ալ պիտի գերազանցէր՝ Վազարն ալ:

Մշակ իւր ԿԳ թիւ թերթին մէջ ևս, Վոլը գիւղի գործակալէն առ Թլիֆլիսի կոնսիստորիայն ղրկուած վիճակային արդեանց մի մասն կեղծանուն մի անձի ձեռք անցած լինելու դէպքն յիշատակելու առ թիւր կ'յարէ իրրեւ եզրակացութիւն:

« Ահա ի՞նչպիսի բաներ կարող են պատահել արժուին առաջ-
« նորդի պակասութեան պատճառով: »

Անցեալներն Թայլան քաղաքի մաքսատան մէջ ևս ահագին քանակութեամբ գողութեան և նենգութեանց դէպքեր երեան ելնելով, այժմ քննութեան ներքե է գործը: Մշակ ելձէ ըստ իւր սկզբան՝ հայ եկեղեցական մի խայթած լինելու նպատակաւ չէ գրած իւր այդ վերջին տողը, ելձէ անկեղծ համոզմամբ է գրած, ելձէ քաջ է, ելձէ վատ չէ, կարող է իւր այդ միևնոյն եղրակացութիւնը՝ Թայլանի մաքսատան նենգութեան դէպքին համար էլ ասել:

Արդար և աննեղ լինինք, Անիրաւութիւնն արդարեւ կ'վնասէ այլոց՝ բայց զմեզ ևս չօգտեցներ:

ԲԱՆԱԳԱՏՆ:

ՆԿԱՐԱԳԻՐ ՀԱԿԱՌԱԿԱՍՏԻՐԻ.

Հակառակասէրն իւր տխուր ու սեւամաղձ կերպարանքով ցոյց է տալիս իւր բնութեան — հոգւոյ դաժանութիւն. որ այլանդակ մարմնոյ մէջ փակուած մի կատաղի գամբոյի նման՝ ծամրտելով իւր տոռն խզում ու վազում է մինչև իսկ իւր պահապան տիրոջ վերայ, բնաւին չմտաբերելով իւր ցեղի հաւատարմութիւնն, հակառակասիրութեան կատաղութիւնն արդէն մոռացրել է նորան ինչ որ իւր ետութեանն է դաշում:

Աստաբեալ իժ է հակառակասէրն, ճարտար թովչի ձայն և դեզ չէ ուղում լսել և ստանալ, լեզուի ծայրը կրում է զառնութիւն, և աղաչաւոր խարէութիւն, սուր ատամներով խայթում է և ընդերից կաթեցնում սպանիչ թոյներ:

Բրուի նմանութիւն ունի, բուրում է ժահահոտութիւն, որով ատելի ու զղուելի է այն ամենին, որ ունին սուր հոտառութիւն. բազէ է, որի

ներկայութիւնն անմեղ թռչնոց երամներ է ցրուում. այսպէս ահա հակառակասէրն իւր այլանդակութեամբ կրում է ամեն վնասակար կենդանեաց նմանութիւններն և կատարեալ կենտաւրոս է:

Հակառակասիւրի ձայնը մի խանգարուած լարի է նմանում, որ կարող է խանգարել քաղցրահնչիւն քնարի բոլոր թելերի ներդաշնակութիւնն. ինչ խաղաղ ընկերութեան մէջ մուտ գործէ, ինչ հաշտ ու սիրովիւր ընտանեաց այցելէ, խռովութիւն և բաժանում կը ձգէ նոցա մէջ, վասն զի ատելութիւնն է նորա նշանաբանը:

Հակառակասէրն ուրանում է ճշմարտութիւն, հաստատում է ստութիւն իրրեւ ճշմարիտ, ինչ որ ստորասեն՝ կը բացասէ և ինչ որ բացասեն՝ կ'ստորասէ, ինչ որ գովեն՝ կը պարսաւէ և ինչ որ պարսաւեն՝ կը գովէ ու կը պաշտպանէ բոլոր քանքով. զորօրինակ եթէ ասես «լաւ է մեռանել հայրենեաց համար», նա ուրախութեամբ կը պնդէ թէ «աւելի լաւ է ապրել հայրենեաց համար, եթէ ասես թէ «գեղեցիկ է», կ'պատասխանէ թէ «հոգին տգեղ է», թէ ասես «տգեղ է», կը պատասխանէ թէ «բնութեան պակասութիւնն արուեստով լցրած է», վերջապէս բաց ի հակառակելուց ուրիշ ոչինչ չգիտէ և չի ուզում խօսել:

Մարդկան որ և իցէ բարեգործութիւն նա համարում է «մոլութիւն և անգիտակցութիւն», հասարակաց կեանք վարողին կոչում է «հնասէր», հնամսլ և ռամիկ, բարձրագոյն գասակարգին անուանում է «նմանող կապիկ», փետրազարդ ագռաւ և ոսկեբարձ գրաստ. համեստ բարեբարին կոչում է «անամպ անձրեւ», իսկ յայտնի օժանդակին անուանում է «փառասէր փարիսեցի, կամ անգիտակցաբար ողորմած և անխորհուրդ մսխող»:

Հակառակասէրն երբ հրապարակաւ խայտառակութիւն իրրեւ ստախոս, իսկոյն և եթ փոխանակ բառի կամ փաստի զիմելու, վազում է դէպ ի գործ - խօսքին գործքով պատասխանելու, լեզուի դէմ սուր հանելու, մենամարտութեան հրաւիրելով կամ քաղաքական ատեանով վրէժ-խնդրութիւն պահանջելու. վերջապէս կատարեալ կարիճ է հակառակասէրն. սիրում է ազատ ման գալ ուր որ կամի, մի փոքրիկ ընդդիմահար պատահելուն՝ իսկոյն զարնում է խայթիչ և թունալի պոչով: Ով լսելու համար ականջ ունի, թող լսէ:

Ս. ԳՆՈՒՆԻ.